Заклик до єднання слов’янських народів у поемі «Єретик». 9 клас

В двадцятих роках XIX століття в колах передових людей тогочасного суспільства починає поширюватися ідея єднання слов'янських народів. Вперше цю ідею висунули учасники Товариства об'єднаних слов'ян, яке було сформоване у 1823 році. Члени цього товариства мріяли про скасування самодержавно-кріпосницького ладу і об'єднання всіх слов'янських держав у єдину федеративну республіку. Ці ідеї не були чужими і Тарасові Шевченку, свідченням цього є розкриття ідеї єдності слов'янських народів у ряді його творів. Вже в поемі «Гайдамаки» поет засуджував розбрат між слов'янами, міжнаціональну ворожнечу і закликав слов'янські народи до мирного вільного життя. У поемі «Єретик» ідея єднання слов'ян стала провідною.

В період написання цього твору Тарас Шевченко виявив великий інтерес до питань слов'янської єдності. Про прихильність до інших слов'янських народів свідчить те, що прототипом головного героя поеми став видатний чеський просвітитель і натхненник визвольного руху Ян Гус. Митець ненавидів загарбників і завжди був на боці пригнічених.

Автор присвятив поему Павелові Шафарику — чеському вченому, наукові дослідження якого відіграли важливу роль у відродженні культури слов'янських народів, сприяли поширенню ідеї єднання слов'ян.

На початку поеми виникає метафоричний образ «нової хати», через який розкривається трагічна доля слов'янських народів:

Запалили у сусіда
Нову добру хату
Злі сусіди…
В образах сусідів автор має на увазі сусідні народи. Далі ці метафоричні образи поглиблюються в образі «сім'ї слов'ян». Тут вже йде мова про німецьку експансію, що відіграла трагічну роль у житті майже всіх слов'янських народів:

Отак німота запалила
Велику хату. І сім'ю,
Сім'ю слов'ян роз'єднила…
Виростали в кайданах «слов'янськії діти», але на тому пожарищі, що розвели німці, тліла «іскра братерства». У поемі Тарас Шевченко відобразив свою мрію про братерство слов'ян, свої сподівання на те, що ідеї Шафарика матимуть життя і силу.

У присвяті автор увів образ пророка Ієзекіїля, якому, за Біблією, було видіння, що символізувало відродження єврейського народу. Переосмислюючи біблійний сюжет, поет трансформує образ Ієзекіїля і проводить певні аналогії між ним і Шафариком, прославляючи останнього за те, що звів «в одно море слов'янськії ріки». В образі «слов'янських рік» закладено ідею єднання слов'ян.

У поемі «Єретик» Тарас Шевченко закликає слов'ян покинути ворожнечу і «очі розкрити»; мріє про той час, коли «брат з братом» обіймуться і заговорять один до одного словами «тихої любові».